

...

Noc se dnem nesouvisí. Shoří v něm. Za úsvitu ji odnáší na hranici. A s ní i její lid, pijany, básníky, milence. Jsme národ vyhoštěnců odsouzených na smrt. Neznám tě. Zním tvého tureckého přítele; je to jeden z nás. Ponenáhlu se vytrácí ze světa, pohlcený stínem a jeho odlesky; jsme bratři. Nevím, jaká bolest nebo rozkoš ho přivedla k nám, k hvězdnému prachu, možná opium, možná víno, možná láska; možná jakési temné zranění duše, dobře ukryté v záhybech paměti.

Chceš se k nám připojit.

Strach a zmatek tě vrhají do našeho náručí, chceš se v něm schoulit, ale tvé ztuhlé tělo je pořád připoutáno ke svým jistotám, odhání touhu, odmítá odevzdanost.

Nevyčítám ti to.

Žiješ v jiném vězení, ve světě síly a odvahy, kde si myslíš, že by tě mohli nosit na ramenou; myslíš si, že získáš přízeň mocných, hledáš slávu a bohatství. Nicméně když se setmí, třeseš se. Nepiješ, neboť máš strach; víš, že tě pálení alkoholu uvrhlo do slabosti, do neodolatelné potřeby vyhledat pohlázení, ztracenou něhu, ztracený svět dětství, uspokojení, klid oproti třpytivé nejistotě temnoty.

Myslíš si, že toužíš po mojí kráse, mé hebké kůži, svěžím úsměvu, jemných kloubech, karmínu mých rtů, ale ve skutečnosti si bezděčně přeješ, aby zmizely tvé obavy, chceš uzdravení, spojení, návrat, zapomnění. Tahle vnitřní síla tě o samotě sžírá.

Takže trpíš, ztracený v nekonečném soumraku, s jednou nohou ve dne a druhou v noci.

...

Tři žoky sobolích a kuních kožešin, sto dvanáct vlněných *panni*, devět rolí bergamského saténu, stejně tolik zlatého florentského sametu, pět soudků ledku, dvě truhly zrcadel a jedna malá šperkownice: tohle všechno se dostalo na pevninu hned po Michelangelovi Buonarrotim v přístavu Konstantinopoli ve čtvrtek 13. května roku 1506. Jen co fregatu uvázali, sochař vyskočil na zem. Po šesti dnech namáhavé plavby trochu vrávorá. Čeká na něj bezejmenný řecký drago-man, říkejme mu třeba Manuel; naproti tomu známe jméno obchodníka, jenž ho doprovází, Giovanni di Francesco Maringhi, Florentán, který se usadil v Istanbulu už před pěti lety. To jemu patří všechno to zboží. Je to laskavý člověk, šťastný, že se setkal se sochařem *David*a, hrdinou florentské republiky.

Tehdy byl Istanbul samozřejmě úplně jiný; především se mu říkalo Konstantinopol; jedinou dominantou města byla Hagia Sofia, bez Modré mešity, východní břeh Bosporu byl zpustošený, velký bazar ještě nebyl tou obrovskou pavučinou, v níž se ztrácí a kde jsou požíráni turisté z celého světa. Vláda už nebyla římská, ale ještě to nebyl sultanát, město ba-

lancovalo mezi Osmany, Řeky, židy a Latiny; sultán se jmenoval Bajezid II. zvaný Svatý, Zbožný, Spravedlivý. Florentáné a Benátčané mu říkali Bajazeto, Francouzi Bajazet. Ten moudrý a mlčenlivý muž vládl jednatřicet let; měl rád víno, poezii a hudbu; neohrnoval nos ani nad mladými muži, ani nad mladými ženami; vážil si věd a umění, astronomie, architektury, radostí války, rychlých koňů a ostrých zbraní. Nevíme, co ho přimělo k tomu, aby pozval Michelangela Buonarrotiho di Buonarroti z Florencie do Istanbulu, i když v Itálii se už sochař těšil věhlasu. Někteří v něm v jednatřiceti letech viděli největšího umělce své doby. Často ho srovnávali s Leonardem da Vinci, o dvacet let starším velikánem.

...

Toho roku odešel Michelangelo uraženě z Říma v sobotu 17. dubna, den před položením základního kamene nové baziliky svatého Petra. Již popáté šel prosit papeže, aby ráčil dodržet svůj slib o výplatě peněz. Vyhodili ho.

Michelangelo se třese ve vlněném plášti, jaro je nasmělé, deštivé. Michelangelo Buonarroti dorazí k hranicím florentské republiky ve dvě v noci, zpravuje nás jeho životopisec Ascanio Condivi; zastaví se v hostinci třicet mil od města.

Michelangelo proklíná Julia II., bojovného a autoritativního papeže, který s ním tak zle jednal. Michelangelo je pyšný. Michelangelo si je vědom, že je vynikající umělec.

Protože ví, že je na florentském území v bezpečí, vyprovodí pochopy, které za ním poslal papež s příkazem, aby ho přivedli zpátky do Říma třeba i násilím. Do Florencie dorazí druhý den na večeři. Služebná mu předloží bezmasý vývar. Michelangelo v duchu spílá architektu Bramantemu a malíři Rafaelovi, závislivcům, kteří mu uškodili u papeže. Prelát Julius della Rovere je také pyšný. Je pyšný, autoritativní a špatně

platí. Umělec musel z vlastní kapsy zaplatit mramor, který si odjel vybrat do Carrary na papežský náhrobek, obrovský monument, jenž by měl vévodit prostoru nové baziliky. Michelangelo si povzdychne. Záloha na smlouvu, s papežským podpisem, padla za kožešiny, cesty, učedníky, kteří otesali velké kameny.

Sochař, vyčerpaný cestou a starostmi, trochu zahřátý vývarem, se uzavře v malém loži renesančního člověka a usne vsedě, zády opřený o polštář, protože má strach z obrazu smrti, který navozuje poloha vleže.

...

Další den čeká na zprávu od papeže. Třese se vzteky, když si pomyslí, že se ho prelát neuráčil přijmout ani den před odjezdem. Architekt Bramante je imbecil a malíř Rafael nadutec. Dva trpaslíci pochlebující přepyšnému člověku v purpurovém šatu. Pak přijde neděle, Michelangelo jí poprvé po měsících maso, lahodné jehněčí, které upekl jeho soused pekař.

Celý den kreslí, hned spotřebuje tři rudky a dva uhly.